

Fiche: Wijziging EU-klimaatwet (EU-klimaatdoelstelling 2040)

Voorzitter: Van der Lee

Fiche: Wijziging EU-klimaatwet (EU-klimaatdoelstelling 2040)

Aan de orde is het **tweeminutendebat Fiche: Wijziging EU-klimaatwet (EU-klimaatdoelstelling 2040) (22112, nr. 4114)**.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het tweeminutendebat Fiche: Wijziging EU-klimaatwet. Dat gaat over de klimaatdoelstelling voor 2040. Ik heet de minister van Klimaat en Groene Groei en de leden van harte welkom. Ik denk dat mevrouw Rooderkerk wil vragen of zij kan meedoen, dus ik geef mevrouw Rooderkerk even het woord.

Mevrouw **Rooderkerk** (D66):

Ja, als het zou mogen van de collega's, zou ik heel graag meedoen aan het debat.

De voorzitter:

Ik kijk even of daar een bezwaar tegen is. Dat is niet het geval. Dan wordt u toegevoegd met twee minuten. Als eerste gaat mevrouw Postma spreken. Zij voert het woord namens Nieuw Sociaal Contract. Gaat uw gang.

Mevrouw **Postma** (NSC):

Dank u wel, voorzitter. We staan voor een hele belangrijke keus. Wetenschappers hebben aangegeven dat wij echt toe moeten naar een tussendoel van 90% in 2040. Tegelijkertijd is het heel belangrijk dat de doelen die we stellen, haalbaar en betaalbaar zijn. Naar dat evenwicht moeten wij als politiek goed kijken. Ik heb daarvoor twee moties, want in die twee moties zit mijn zorg.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Europese Commissie het Europese klimaatdoel van 90% reductie wil behalen door onder meer in te zetten op CCS;

overwegende dat CCS niet in de weg mag staan aan daadwerkelijke verduurzaming, maar alleen gebruikt mag worden voor het afvangen en opslaan van hard-to-abate;

verzoekt de regering om niet in te stemmen met een Europees klimaat(tussen)doel van 90% in 2040, tenzij er wordt vastgelegd dat men alleen een beroep mag doen op CCS voor hard-to-abate uitstoot,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Postma.

Zij krijgt nr. 4137 (22112).

Er is een vraag van mevrouw Kröger over deze motie.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):

We staan op zo'n cruciaal punt in de internationale onderhandelingen in Europa om echt een goed tussendoel vast te klikken. Deze motie legt de minister belemmeringen op. Ik merk dat ik daar ... Los van de inhoudelijke vraag of ik het ermee eens ben dat we niet ongelofelijk op CCS moeten leunen voor het halen van de doelen, dat daar een groot risico in zit voor een fossiele lock-in en dat we daar heel voorzichtig mee moeten zijn, zou ik de minister op dit moment toch echt geen belemmering willen opleggen. Ik zou vooral willen zeggen: Nederland gaat pal staan voor een tussendoel in 2040. Eigenlijk wil ik aan mevrouw Postma vragen om dat ook te doen.

Mevrouw **Postma** (NSC):

Dit is precies het dilemma waar we met elkaar voor staan. Als je het pakket bekijkt dat ten grondslag lag aan de mededeling over 2040 die anderhalf jaar geleden is gedaan, dan zie je dat het halen van de 90% sterk leunt op extra CCS. Daarover hebben we al eerder met elkaar gedebatteerd. Als het goed is, haal je 88% met ETS, met een goedwerkend systeem, maar er moet nog 2% bij. Naast het vastleggen van het doel, moet je gaan kijken hoe je ervoor zorgt dat je bij dat doel komt.

Het andere wat ik daarbij zie, is dat CCS op zo'n manier kan worden ingezet dat het een excuus gaat worden om de fossiele brandstoffen niet uit te faseren. Volgens mij vinden mevrouw Kröger en ik elkaar erin dat we dat niet willen; vandaar dat ik specifiek op de hard-to-abate zit. Het verschil in onze benadering is het volgende, wat we ook zien in dit gesprek. Mevrouw Kröger zegt: we moeten eerst die doelen vaststellen en dan gaan we kijken naar de maatregelen. De visie die wij als Nieuw Sociaal Contract hebben, is dat je bij het vaststellen van die doelen nu alvast een voorwaarde mag meegeven. Dat is de voorwaarde die ik in deze motie heb neergelegd.

De voorzitter:

Afrondend, mevrouw Kröger.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):

De benadering die NSC hier kiest ... Overigens heeft de Europese fractie waartoe NSC behoort gewoon de aanval geopend op de 2040-doelen. Met deze benadering was er nooit een klimaatakkoord van Parijs gekomen; laat dat op u inwerken. Ik hoop echt dat NSC deze motie niet in stemming brengt en pal achter de minister gaat staan om wél voor een ambitieus tussendoel te pleiten.

Mevrouw **Postma** (NSC):

Nogmaals, dit staat het neerleggen van het tussendoel niet in de weg. Wat het wel doet, is aangeven waar de grens is

voor CCS-gebruik. Volgens mij is dat een ontzettend belangrijk onderwerp dat we met z'n allen moeten oppakken, om echt aan de fossiele industrie aan te geven dat er een beperking is aan het CCS-gebruik en dat we echt moeten gaan inzetten op het verminderen van de uitstoot.

Deze motie erkent ook dat er industrieën zijn die geen andere manier hebben om hun CO₂ te verminderen en die hun processen niet op een andere manier kunnen doen. Dat is die hard-to-abate; daar moet ruimte voor zijn. Deze motie betekent dus juist een evenwicht tussen de industrie die niet anders kan — dat is dus de hard-to-abate, en niet meer dan dat — de mogelijkheid geven om netto neutraal te zijn, en aan de industrie het signaal afgeven dat het wel de bedoeling is dat de industrie die verduurzaamd kan worden, dat ook wordt.

Mevrouw **Rooderkerk** (D66):

Met dat signaal zijn we het eens, want ook vanuit D66 zien we CCS natuurlijk niet als ultieme oplossing. We willen ook dat het naar een duurzame toekomst gaat. Ik hoor mevrouw Postma zeggen: het staat niet in de weg dat we instemmen met het doel. Maar in het dictum van de motie lees ik letterlijk over niet instemmen met het doel, tenzij iets wordt vastgelegd over CCS. Dat maakt het dan toch heel moeilijk om daarmee akkoord te kunnen gaan?

Mevrouw **Postma** (NSC):

Er zijn vele wegen die naar Rome leiden. Het is gewoon zo dat als je een doel vaststelt, er veel verschillende manieren zijn om CO₂ te kunnen besparen. Dat merk je in deze Kamer ook als we bezig zijn met de KEV en met andere maatregelen. Dit heeft als doel om van een van de wegen, namelijk de weg van het inzetten van CCS voor fossiele brandstoffen die je ook op een andere manier kan wegfaseren door niet meer te produceren, af te gaan. Er zijn nog heel veel andere wegen open. Dat is hoe u deze motie kunt lezen.

De **voorzitter**:

Mevrouw Postma vervolgt haar betoog en gaat haar tweede motie indienen.

Mevrouw **Postma** (NSC):

Dank voorzitter. Ik heb nog een motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat de Europese Commissie het Europees klimaatdoel van 90% reductie wil behalen door onder meer in te zetten op het verstoken van houtige biomassa;

overwegende dat het verstoken van houtige biomassa, al of niet in combinatie met CCS, betekent dat bomen worden gekapt, wat ten koste gaat van biodiversiteit terwijl we te maken hebben met een biodiversiteitscrisis;

overwegende dat het behoud van bos juist bijdraagt aan de vastlegging van de opslag van CO₂ in bodem en stamhout;

verzoekt de regering om niet in te stemmen met een Europees klimaatdoel van 90% in 2040, tenzij er wordt vastgelegd dat men geen beroep mag doen op het verstoken van houtige biomassa,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Postma.

Zij krijgt nr. 4138 (22112).

Dank u wel. Dan gaan we luisteren naar de heer De Groot, die het woord voert namens de fractie van de VVD.

De heer **Peter de Groot** (VVD):

Dank u wel, voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Europese Commissie heeft voorgesteld om een nieuw doel te stellen van 90% CO₂-reductie en in de EU-klimaatwet op te nemen, waarbij uitvoering van bestaand beleid naar verwachting al tot zo'n 88% reductie leidt;

overwegende dat een stevig uitvoeringspakket voor het aanpakken van nationale randvoorwaarden, zoals netcongestie, vereenvoudiging van regelgeving en versnelling van vergunningverlening, cruciaal is voor het halen van een nieuwe doelstelling;

overwegende dat betaalbaarheid voor huishoudens en de industrie goed geborgd moet worden om de energierekening betaalbaar te houden en onze concurrentiekracht te beschermen;

verzoekt de regering om, samen met gelijkgezinde lidstaten, zich in te zetten voor een stevig uitvoeringspakket en te waarborgen dat er voldoende flexibiliteit wordt ingebouwd om de nieuwe doelstelling te halen, en mocht het pakket tekortschieten in het wegnemen van knelpunten in de uitvoering;

verzoekt de regering om bij de uitwerking van het 2040-doel betaalbaarheid voor huishoudens en industrie randvoorwaardelijk te maken, zodat iedereen de transitie kan meemaken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**:

Deze motie is voorgesteld door het lid Peter de Groot.

Zij krijgt nr. 4139 (22112).

Dank u wel. Dan gaan we luisteren naar mevrouw Kröger. Zij voert het woord namens de fractie GroenLinks-Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):

Voorzitter. De klimaatcrisis en de huidige geopolitieke crisis wijzen één kant op: we moeten af van onze afhankelijkheid van fossiele energie en over naar schone groene energie van eigen bodem, om te zorgen dat we niet onze afhankelijkheid van Russisch gas inruilen voor een afhankelijkheid van Amerikaans lng. De EU-klimaatwet is hiervoor echt een cruciaal onderdeel en het tussendoel in 2040 daarin ook. Mijn fractie steunt dan ook het feit dat deze minister staat voor een tussendoel.

Maar we hebben ook zorgen, die met name te maken hebben met wat de wetenschap ons vertelt. Laten we die wetenschap bloedserius nemen. Dan gaat het onder andere over de koolstofkredieten. Daarvoor heb ik de volgende motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat het voorstel van de EU is dat het klimaatdoel voor 2040 voor 3% mag worden gerealiseerd met koolstofkredieten;

overwegende dat uit recent onderzoek blijkt dat op dit moment minder dan 16% van de uitgegeven koolstofkredieten daadwerkelijk tot gekwantificeerde broeikasgasreductie leidt;

overwegende dat de Wetenschappelijke Klimaatraad van de EU dringend heeft geadviseerd om CO₂-compensatie geen onderdeel uit te laten maken van het klimaatdoel;

verzoekt de regering om er in Brussel voor te pleiten de inzet van koolstofkredieten tot het minimum te beperken;

verzoekt de regering om er in Brussel voor te pleiten dat koolstofkredieten enkel mogen worden ingezet als een effectbeoordeling is uitgevoerd met onderbouwing van het percentage en een inschatting van de kosten;

verzoekt de regering om er in Brussel voor te pleiten dat enkel hoogwaardige koolstofkredieten mogen worden ingezet,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kröger.

Zij krijgt nr. 4140 (22112).

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):

Mijn tweede motie gaat erover dat de Wetenschappelijke Klimaatraad heeft gezegd: 90% tot 95%. Koers daarom op 95%.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Europese Wetenschappelijke Klimaatraad adviseert om een Europees klimaatdoel te stellen van 90% tot 95% CO₂-reductie in 2040;

overwegende dat het kabinet ervoor heeft gekozen om in te zetten op de onderkant van deze bandbreedte, namelijk op 90% reductie in 2040;

overwegende dat het halen van dit doel valt of staat bij een goed uitvoeringspakket;

verzoekt de regering bij het ontwikkelen van een uitvoeringspakket voor het halen van het 2040-doel te streven naar 95% reductie,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kröger.

Zij krijgt nr. 4141 (22112).

Dank u wel.

Mevrouw **Kröger** (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter.

De voorzitter:

Tot slot in de termijn van de Kamer gaan we luisteren naar mevrouw Rooderkerk. Zij voert het woord namens de D66-fractie. Gaat uw gang.

Mevrouw **Rooderkerk** (D66):

Dank, voorzitter. Ik heb één motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de EU-ministers van Milieu op 18 september werken aan een akkoord over een bindende tussendoel-

stelling van 90% reductie van broeikasgassen in 2040 en minister Hermans deze Raad zal gaan bijwonen;

overwegende dat het uitgebreide assessment van de Europese Commissie op basis van wetenschappelijk advies stelt dat een doel van een minimale reductie van 90% nodig is;

van mening dat zowel duidelijkheid, uitvoerbaarheid en ambitie op het gebied van klimaatdoelen belangrijk zijn voor de Europese inzet bij COP30 en dat Europese verantwoordelijkheid cruciaal is om de continuïteit van klimaatinspanningen te waarborgen;

verzoekt de regering zich in de Raad hard te maken voor tijdige uitwerking en implementatie van het voorgestelde flankerend beleid;

verzoekt de regering om het voorstel tot wijziging van de Europese klimaatwet op 18 september te steunen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Rooderkerk.

Zij krijgt nr. 4142 (22112).

Hartelijk dank. Dat was de termijn van de Kamer. We gaan een minuut of vijf schorsen. Dan krijgen we een appreciatie van de minister op de zes ingediende moties. We zijn even geschorst.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering. Aan de orde is het vervolg van het tweeminutendebat Fiche: Wijziging EU-klimaatwet (EU-klimaatdoelstelling 2040). We zijn toe aan de termijn van de regering. Ik geef het woord aan de minister van Klimaat en Groene Groei.

Minister Hermans:

Voorzitter, dank u wel. Ik begin met de motie op stuk nr. 4137, van mevrouw Postma. Ik moet die motie ontraden. De hoofdmoot van CO₂-reductie zal plaatsvinden via mitigatie, via mitigerende maatregelen, door energiebesparing en door hernieuwbare en CO₂-vrije energie. Maar koolstofverwijdering is een aanvulling om CO₂-emissies te kunnen reduceren. Dat kan zowel via natuurlijke processen als industrieel. Mijn inzet in Europa — daar wil ik mij voor inzetten — is dat het zo veel mogelijk wordt beperkt tot de compensatie van hard-to-abate-emissies. Daarvoor wil ik mij, zoals gezegd, inspannen bij de onderhandelingen over dit doel en bij de verdere uitwerking daarvan. Maar dit randvoorwaardelijk maken voor het al dan niet instemmen met het 2040-doel gaat mij echt te ver met het oog op de onderhandelingen. Een inspanning wil ik doen. Ik herhaal dat ook in Europa de insteek is: de primaire route om die CO₂-reductie voor elkaar te krijgen is mitigatie, is energiebesparing. Dat zijn al die routes die ik net noemde. Maar

deze koppeling kan ik op deze manier niet steunen. Daarom ontraad ik de motie.

Voorzitter. Dan kom ik op de tweede motie, de motie op stuk nr. 4138. Die legt eigenlijk dezelfde koppeling tussen het instemmen met het doel en, in dit geval, vastleggen dat houtige biomassa niet mag meetellen als duurzame biograndstof. Ook die motie ontraad ik. Om het klimaatdoel te halen zullen we alle opties nodig hebben. Dat is niet alleen het overschakelen naar hernieuwbare energie en het inzetten van nucleaire energie, maar ook het inzetten van houtige biomassa. De voorwaarde is — die blijft ook gelden — dat alleen duurzame biograndstoffen mogen meetellen als hernieuwbaar en als CO₂-reductiedoelstellingen. Verder hebben we een heel systeem van certificering om de instandhouding van biodiversiteit en bodemkwaliteit aan te tonen in de hele keten. Deze motie moet ik dus ook ontraden.

Dan kom ik bij de motie op stuk nr. 4139, van de heer De Groot. Die verzoekt om een stevig uitvoeringspakket, om flankerend beleid en om bij de uitwerking van de 2040-doelen de betaalbaarheid voor huishoudens en de industrie randvoorwaardelijk te maken en in ogenschouw te houden. Die motie kan ik oordeel Kamer geven. Voor het kabinet is dat flankerende beleid van heel groot belang. Ja, we hebben een percentage nodig, als tussendoel, als richting, voor duidelijkheid en investeringszekerheid voor de industrie en voor bedrijven, zodat iedereen weet waar die aan toe is. Maar dat kun je alleen maar halen als de uitvoering op orde is. Dan gaat het over netcongestie, vergunningverlening en vraagcreatie, waar we gister met elkaar over gedebatteerd hebben. Het gaat over de mogelijke uitbreiding van CBAM, waar Nederland er echt voor zal waken dat de belangen van exporterende landen, dus ook van ons, worden gewaarborgd, zeker in de markten waar geen ETS is, zodat ze goed worden beschermd. Kortom, dat flankerende beleid is van cruciaal belang, en daarom geef ik de motie oordeel Kamer.

Voorzitter. Dan de motie op stuk nr. 4140 van mevrouw Kröger. Die gaat over de koolstofkredieten en over het verzoek om ons als kabinet in te zetten om de inzet daarvan tot een minimum te beperken, en dat ook pas te doen als er een effectbeoordeling heeft plaatsgevonden en er een inschatting van de kosten is. Daarbij is ook het verzoek dat het alleen hoogwaardige koolstofkredieten zijn, voor de volledigheid. Deze motie geef ik oordeel Kamer. Het kabinet zal zich er tijdens de Milieuraad voor inzetten dat het gebruik van die internationale kredieten echt als vangnet wordt ingezet binnen het bredere beleidspakket dat er gemaakt zal worden om tot die 90% te komen. Het kabinet zal ook pleiten voor een beperkt maximumpercentage aan internationale koolstofkredieten binnen een afgebakende tijdsperiode. Ik benadruk nog wel — dat doet niets af aan het oordeel over de motie — dat het voorstel tot aanpassing van de klimaatwet nu alleen de mogelijkheid creëert om gebruik te maken van de internationale koolstofhandel. Of het uiteindelijk wordt ingezet, vergt nog nadere discussie. Daarvoor moet de Commissie ook nog met wetsvoorstellen komen, en daar komt dan ook een impactassessment bij.

Voorzitter, dat was de motie op stuk nr. 4140. Dan de motie op stuk nr. 4141, van mevrouw Kröger. Die vraagt om bij het uitvoeringspakket te streven naar een pakket dat gericht is op 95% reductie. Die motie moet ik ontraden. Op dit

moment gaat het echt over de besluitvorming rond het tussendoel van 90% in 2040. Daar moet volgende week een besluit over genomen worden. Op basis daarvan zal aan een implementatiepakket gewerkt worden om te kijken hoe dat doel gerealiseerd moet worden. Daar wil ik nu niet op vooruitlopen.

Voorzitter. Tot slot de motie op stuk nr. 4142, van mevrouw Rooderkerk. Ook die krijgt oordeel Kamer. Ik lees de motie echt als een aanmoediging om op de ingeslagen weg en de lijn van het kabinet door te gaan, om steun te verlenen aan het doel, maar wel stevig in te zetten op een uitvoeringspakket, eigenlijk langs de lijnen die ik zojuist ook in reactie op de motie van de heer De Groot noemde. Er komt ook nog een aantal uitwerkingen aan vanuit de Europese Commissie, bijvoorbeeld over de Clean Industrial Deal. Daar zullen we ook echt oog hebben voor een aantal van die punten voor een stevig en goed flankerend beleid.

Voorzitter, daarmee ben ik aan het einde gekomen van alle moties.

De voorzitter:

Hartelijk dank. Dat was ook het einde van het tweeminuten-debat.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

We gaan hedenmiddag, na de lunch, stemmen over de ingediende moties. Ik schors een ogenblik voordat we beginnen aan het volgende tweeminutendebat met de minister van Buitenlandse Zaken.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.